

ترجمہ
جواهر الکلام

نکاح

جلد ۴

تألیف استاد فقہا شیخ محمد حسن نجفی (متوفی ۱۲۶۶ هـ.ق)

ترجمہ، شرح و توضیح

از

دکتر اکبر نایب زاده

سروشاسه	: صاحب جواهر، محمدحسن بن باقر، ۱۲۰۰ - ۱۲۶۶ ق.
عنوان قرارداد	: جواهرالکلام فی شرح شرایع الاسلام، فارسی - عربی، برگزیده، شرح
عنوان و نام پدیدآور	: ترجمه جواهر الکلام: نکاح / تألیف محمدحسن نجفی؛ ترجمه، شرح و توضیح اکبر نایب‌زاده.
مشخصات نشر	: تهران: خرسندی، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ج.
شابک	: ج. ۱: 978-600-114-963-4؛ ج. ۲: 978-600-114-993-1؛ ج. ۳: 978-600-114-002-8؛ ج. ۴: 978-600-114-011-0
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: محقق حلی، جعفر بن حسن، ۶۰۲ - ۷۶۶ ق. شرایع الاسلام فی مسائل الحلال والحرام -- نقد و تفسیر
موضوع	: فقه جعفری -- قرن ۷ ق.
موضوع	: Islamic law, Ja'fari -- 13th century*
موضوع	: زناشویی (فقه)
موضوع	: Marriage (Islamic law)
شناسه افزودن	: نایب‌زاده، اکبر، ۱۳۲۴ - مترجم
رده‌بندی	: ۱۳۹۷ ۴۰۴۲۳۷۳ ش ۳/م ۱۸۲/م BP
رده‌بندی دیگری	: ۲۹۷/۳۴۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۳۲۹۲۸

انتشارات خرسندی

خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، خیابان لبافی‌نژاد، روبرو به خیابان دانشگاه، پلاک ۱۷۴، واحد ۲

تلفن: ۵-۶۶۹۷۱۰۳۴ و ۵-۶۶۹۷۱۰۳۵

فروشگاه شماره ۱: میدان انقلاب، خ منیری جاوید (اردیبهشت) پلاک ۹۲ تلفن: ۶۶۹۵۰۷۵۹

فروشگاه شماره ۲: خ انقلاب، بین خ فخر رازی و خ دانشگاه، مجتمع پاساژ، پلاک ۱۲۱۸

تلفن: ۶۶۹۷۴۶۷۵ و ۶۶۹۷۳۹۷۴

پست الکترونیک: Khorsandy.pub@gmail.com

سایت اینترنتی: www.Khorsandypub.com

ترجمه جواهر الکلام: نکاح جلد ۲

تألیف: استاد فقها شیخ محمد حسن نجفی (متوفی ۱۲۶۶ هـ.ق)

ترجمه، شرح و توضیح: دکتر اکبر نایب‌زاده

چاپ اول: ۱۳۹۷ تیراژ: ۲۰۰ جلد قیمت: ۶۲۰,۰۰۰ ریال

ISBN: 978-600-114-011-4

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۴-۰۱۱-۴

فهرست

سبب سوم

- ۱- سبب سوم برای حرمت ازدواج قرابت سببی است ۱۵
- ۲- تعریف قرابت سببی ۱۶
- مطلب اول
- ۳- قرابت سببی بر اثر نکاح صحیح ۱۷
- ۴- روایات مساله ۱۸
- ۵- پدرشوهر و اولاد او برای آن زن حرامند ۱۹
- ۶- اگر عقد کرده ولی عروسی نکرده ۲۰
- ۷- با خود عقد مادر زن حرام است ۲۱
- ۸- ابن عقیل در این مساله مخالف است ۲۱
- ۹- رد قول مزبور ۲۲
- ۱۰- حرام شدن زن با خود عقد بدون تردید است ۲۹
- ۱۱- مملوکه پدر برای پسر و بالعکس حرام نیست ۲۹
- ۱۲- اگر پدر یا پسر با مملوکه خود نزدیکی کرد ۳۰
- ۱۳- اگر پدر با کنیز پسر زنا کرد بر پدر حدی نیست ۳۲
- ۱۴- قول صحیح این است که پدر را حد می زنند ۳۳
- ۱۵- اگر پدر با شبهه با عروس خود نزدیکی کند ۳۴

از توابع مصاهرت

- ۱۶- ازدواج با خواهر زن ممنوع است ۳۶
- ۱۷- ازدواج دختر خواهر و دختر برادر زن ممنوع است ۳۷
- ۱۸- ازدواج آنان با اذن زن صحیح است ۳۸
- ۱۹- ازدواج عمه و خاله روی زن صحیح است ۴۰

- ۲۰- اگر زن قبلی بی اطلاع بود ۴۲
- ۲۱- می تواند هر سه نفر را یکجا ازدواج کند ۴۶
- ۲۲- اگر هر سه کنیز بودند ۴۷
- ۲۳- عمه و خاله نزدیک یا دور ۴۹
- ۲۴- اگر دختر برادر یا دختر خواهر زن را بدون اذن گرفت ۵۰
- ۲۵- اقوال مختلف است ۵۱
- ۲۶- به نظر صاحب جواهر این عقد مانند عقد فضولی است ۵۳
- ۲۷- رضای عم و خاله شرط متأخر است ۵۴
- ۲۸- اگر عم و خاله دیوانه بودند ۵۶
- ۲۹- اگر عم و خاله صغیره بودند ۵۶

مطلب دوم

- ۳۰- حرمت بر اثر زنا ۵۷
- ۳۱- زنا پس از عقد موجب حرمت نیست ۵۷
- ۳۲- اگر زنا سابق بر عقد بود ۶۴
- ۳۳- آیا زنا موجب نشر حرمت است؟ ۶۷
- ۳۴- دو روایت است ۶۷
- ۳۵- نقل اقوال فقها ۶۸
- ۳۶- نشر حرمت زنا قبل از عقد قول مشهور است ۶۹
- ۳۷- قول دیگر نشر حرمت نمی کند ۷۰
- ۳۸- روایات حرمت ۷۱
- ۳۹- رد قول دیگر ۷۴
- ۴۰- روایات قول دیگر ۷۵
- ۴۱- در معنی لایفسد الحرام ۷۷
- ۴۲- روایات عدم نشر حرمت تقیه است ۸۰
- ۴۳- پس از زنا با مادر زنش، زنش را طلاق دهد ۸۱

۴۴- با مادر زنش پس از طلاق زنا کند ۸۲

مطلب سوم

۴۵- نزدیکی به شبهه به قول شیخ نشر حرمت می‌کند ۸۲

۴۶- به عقیده محقق نشر حرمت نمی‌کند ۸۲

مطلب چهارم

۴۷- نظر و لمس نشر حرمت می‌کند ۸۴

۴۸- دلیل این مسأله روایات است ۸۵

۴۹- روایات مسأله ۸۶

۵۰- روایات مخفف ۸۷

۵۱- پاسخ از روایات مخفف ۸۹

۵۲- با نگاه به صورت و دست نشر حرمت نمی‌شود ۹۰

۵۳- برای معالجه نگاه کند نشر حرمت نمی‌شود ۹۰

۵۴- مادر و دختر منظوره نیز حرام است ۹۲

۵۵- نظر و لمس مانند زنا نشر حرمت می‌کند ۹۵

۵۶- نظر و لمسی موجب نشر حرمت است که برای زنا مالک جایز نیست ۹۷

۵۷- رضاع در همه این مسائل مانند نسب است ۱۰۰

از جمله مسائل تحریم در دو مقصد

مقصد اول در تحریم جمع

مسأله اول

۵۸- اگر دو خواهر را بگیرد ۱۰۱

۵۹- اگر دو خواهر را در یک عقد بگیرد ۱۰۲

۶۰- استفاده از دو خواهر بصورت متعه ۱۰۴

۶۱- در عقد دو خواهر سابق معلوم نباشد ۱۰۶

۶۲- راه حل آن ۱۰۷

۶۳- مسأله مهر آنها ۱۰۸

- ۶۴- اگر یکی از دو خواهر را طلاق باین داد ۱۰۹
- ۶۵- ازدواج دوخواهر در یک عقد ۱۱۰
- ۶۶- به قولی هر یکی را خواست انتخاب می کند ۱۱۱
- ۶۷- دو خواهر را یکی پس از دیگری عقد کند ۱۱۲

مسأله دوم

- ۶۸- کنیزی را مالک بوده و نزدیکی کرده و با خواهر آن نیز ازدواج کند ۱۱۴
- ۶۹- برخی گفته اند این ازدواج صحیح است ولی کنیز قبلی برایش حرام می شود ۱۱۵
- ۷۰- اگر در خواهر را بصورت دو کنیز داشته باشد ۱۱۶
- ۷۱- اگر با هر دو نزدیکی کرد اولی برای او حرام می شود ۱۲۰
- ۷۲- اگر دومی از ملک او خارج شد ۱۲۱
- ۷۳- برخی گفته اند بر او دانست حرام نمی شود ۱۲۲
- ۷۴- اگر می دانست دومی باید از ملک خود خارج کند ۱۲۳
- ۷۵- خارج کردن از ملک بخاطر برهشتن بر اولی نباشد ۱۲۵
- ۷۶- جمع بین دو فاطمیه ۱۳۴
- ۷۷- محدث بحرانی آن را حرام دانسته است ۱۲۴
- ۷۸- روایت درباره آن از مجعولات ابوالخطاب است ۱۳۵

مسأله سوم

- ۷۹- مرد آزاد جز با دو شرط نمی تواند با کنیز ازدواج کند ۱۳۶
- ۸۰- روایات مسأله ۱۳۵
- ۸۱- ایرادات نه گانه در استدلال با آیه ۱۴۰
- ۸۲- ایراد نخست: این آیه مفهوم ندارد ۱۴۰
- ۸۳- ایراد دوم: قید وقتی مفهوم دارد که فایده دیگری نداشته باشد ۱۴۱
- ۸۴- ایراد سوم: قید در این جا قید غالب است ۱۴۲
- ۸۵- ایراد چهارم: در آیه شرط صریح نیست پس مفهوم ندارد ۱۴۲
- ۸۶- ایراد پنجم: اگر آیه مفهوم داشت برده نیز نمی توانست با کنیز ازدواج کند ۱۴۲

- ۸۷- ایراد ششم: آیه دلالت دارد که رجحان نیست نه این که ممنوع است ۱۴۳
- ۸۸- ایراد هفتم: آخر آیه دلالت دارد بدون دو شرط نیز می‌توان با کنیز ازدواج کرد ۱۴۳
- ۸۹- ایراد هشتم: مفهوم این آیه با منطوق آیه دیگر در تعارض است ۱۴۴
- ۹۰- ایراد نهم: آیه می‌گوید کنیز خریداری کند ۱۴۴
- ۹۱- جواب از ایراد اول: آیه حکم مولوی است ۱۴۵
- ۹۲- جواب از ایراد دوم: آیه مفهوم دارد ۱۴۶
- ۹۳- مفهوم فایده اغلب در جمله شرط است ۱۴۷
- ۹۴- جواب از ایراد سوم: اغلب کسانی نیستند که نیاز به ازدواج با کنیز دارند ۱۴۸
- ۹۵- جواب از ایراد چهارم: وجود «فاء» در جواب شرط صریح است ۱۴۹
- ۹۶- به گفته علمای اشیات پس موصول یا موصوف معنی شرط دارد ۱۵۱
- ۹۷- بودن «فاء» در جواب شرط بودن را تقویت می‌کند ۱۵۳
- ۹۸- جواب از اشکال پنجم: توانایی ای پرداخت مهر زن آزاد مربوط به مردان آزاد است ۱۵۴
- ۹۹- فمن ماملکت ایمانکم نیز مربوط به مردان آزاد است ۱۵۵
- ۱۰۰- جواب از اشکال ششم: مستفاد از آیه نیز بودن ازدواج است به رجحان ۱۵۷
- ۱۰۱- جوابهای دیگر از این اشکالها قانع کننده نیست ۱۵۸
- ۱۰۲- جواب از ایراد هفتم: نظم آیه آن را تأیید نمی‌کند ۱۵۹
- ۱۰۳- منظور از عت بطوری که مفسرین گفته‌اند ۱۶۰
- ۱۰۴- ترک گناه در هر صورت ممکن است ۱۶۱
- ۱۰۵- جواز ازدواج با کنیز از این آیه استفاده نمی‌شود ۱۶۲
- ۱۰۶- منظور از صبر کردن در آیه غیر از خوف ضرر بدنی است ۱۶۳
- ۱۰۷- جواب از ایراد هشتم: خاص اگر مفهوم هم بود برعام مقدم است ۱۶۴
- ۱۰۸- جواب از ایراد نهم: معنی کردن آیه برخردن کنیز صحیح نیست ۱۶۴
- ۱۰۹- ثابت شد که این آیه به مطلوب ما دلالت کامل دارد ۱۶۶
- ۱۱۰- قولی است که بدون شرط مکروه است ۱۶۷
- ۱۱۱- قول سوم و چهارم در این مسئله ۱۷۱
- ۱۱۲- اگر با خرید کنیز نیاز خود را رفع کند ۱۷۲

- ۱۱۳- تحلیل برای کسی که دارای شرایط نیست ۱۷۴
- ۱۱۴- اگر مهر زن آزاد اجحاف بود ۱۷۶
- ۱۱۵- اگر شخص مزبور دارای مال غائب بود ۱۷۷
- ۱۱۶- کسی که دارای شرایط است فقط می‌تواند با یک کنیز ازدواج کند ۱۷۸

مسأله چهارم

- ۱۱۷- برده با بیش از دو زن آزاد نمی‌تواند ازدواج کند ۱۸۰

مسأله پنجم

- ۱۱۸- کنیز را روی زن آزاد نمی‌توان گرفت ۱۸۰
- ۱۱۹- اگر بدون اجازه زن ازدواج کند ۱۸۳
- ۱۲۰- عقد باطل است یا زن مخیر است ۱۸۳
- ۱۲۱- برخی گفته‌اند باید خود را می‌تواند فسخ کند ۱۸۴
- ۱۲۲- ازدواج زن آزاد روی کنیز ۱۸۷
- ۱۲۳- اگر زن آزاد اطلاع نداشته باشد عقد خود را فسخ کند ۱۸۹
- ۱۲۴- اگر کنیز و آزاد را در یک عقد انحصار دهند ۱۹۱
- ۱۲۵- عقد آزاد صحیح است عقد کنیز باطل است ۱۹۱
- ۱۲۶- احکام کنیز شامل مبعوضه نیست ۱۹۲

مسأله ششم

- ۱۲۷- زن تا ۹ ساله نشده نزدیکی با او جایز نیست ۱۹۳
- ۱۲۸- در این مسأله نکاح دایم و موقت فرقی ندارد ۱۹۴
- ۱۲۹- روایات مخالف ۱۹۵
- ۱۳۰- رد روایات مخالف ۱۹۷
- ۱۳۱- اگر نزدیکی کرد و زن دچار افضاء شد ۱۹۸
- ۱۳۲- اقوال فقها در این مسأله مختلف است ۱۹۹
- ۱۳۳- نزدیکی پس از افضاء جایز است یا جایز نیست ۲۰۰
- ۱۳۴- بنا به قول صحیح‌تر حرام نیست ۲۰۲

- ۱۳۵- اگر افضا نکرده نیز حرام است ۲۰۳
- ۱۳۶- منظور از افضاء چیست؟ ۲۰۵
- ۱۳۷- اقوال مختلف است ۲۰۶
- ۱۳۸- قول مشهور یکی شدن محل نزدیکی و حیض افضا است ۲۰۸
- ۱۳۹- مختار قول مشهور است ۲۱۲
- ۱۴۰- با افضاء پرداخت مهر واجب است ۲۱۲
- ۱۴۱- به قبیله ای افضاء مرد باید دیه پرداخت کند ۲۱۲
- ۱۴۲- اگر زن بیگانه نزدیکی و افضاء کرد ۲۱۳
- ۱۴۳- برای او پرداخت دیه واجب است ۲۱۴
- ۱۴۴- زن کبیره ضعیفه باید صغیره است ۲۱۵
- ۱۴۵- اگر زن خود را افضاء کرد جهاد دیه لازم نیست ۲۱۶
- ۱۴۶- اشکال و پاسخ از آن ۲۱۷
- ۱۴۷- اگر زن کبیره بود و افضاء شد حکم آن ۲۱۹
- ۱۴۸- بر صغیره ای که افضاء شده همه احکام زوجیت ثابت است ۲۲۳
- ۱۴۹- نفقه باید بدهد زن پنجم نمی تواند بگیرد، ارب می برد غیره ۲۲۳
- ۱۵۰- استمتاع دیگر از او حرام نیست ۲۲۴
- ۱۵۱- زن افضا شده را می توان طلاق داد ۲۲۵
- ۱۵۲-ظهار و لعان با او ممکن است ۲۲۶
- ۱۵۳- اگر طلاق داد تا زنده است باید خرجی او را بدهد ۲۲۷
- ۱۵۴- کبیره نیز اگر افضا شد نفقه او را تا زنده است باید بدهد ۲۲۸
- ۱۵۵- نظریه های مختلف در نفقه تمام عمر ۲۲۹
- ۱۵۶- اگر آن زن با دیگری شوهر کند نیز او باید خرجی او را بدهد ۲۳۱
- ۱۵۷- گرفتن دو نفقه ایرادی ندارد ممکن است نفقه تمام عمر جریمه باشد ۲۳۱
- ۱۵۸- نفقه او همان نفقه زوجه است ۲۳۲

مقصد دوم

مسائلی از تحریم عین

(مسأله اول)

- ۱۵۹- ازدواج در عده حرام است ۲۳۳
- ۱۶۰- اگر کسی زنی را دانسته در عده ازدواج کرد آن زن برای او حرام ابدی می شود... ۲۳۷
- ۱۶۱- اگر ندانسته ازدواج و نزدیکی کرد ۲۳۷
- ۱۶۲- روایات مسأله ۲۳۸
- ۱۶۳- اگر یک بداند و یکی نداند ۲۳۹
- ۱۶۴- اگر در عده رجعی ازدواج کند ۲۴۱
- ۱۶۵- اگر زن می دانسته که حرام است ۲۴۲
- ۱۶۶- نزدیکی در عده خارج از عده ۲۴۶
- ۱۶۷- با زن شوهردار ازدواج کند ۲۴۸
- ۱۶۸- ازدواج با زن شوهردار مانند ازدواج در عده است ۲۵۰
- ۱۶۹- دختری را که شوهر کرده و عروس یک عده ندانسته ازدواج کند ۲۵۱
- ۱۷۰- پس از طلاق نزدیکی کند ۲۵۱
- ۱۷۱- ازدواج قبل از شروع عده ۲۵۲
- ۱۷۲- با مستترابه ازدواج کند ۲۵۴

مسأله دوم

- ۱۷۳- در عده ازدواج و نزدیکی و زن حامله شود ۲۵۵
- ۱۷۴- در نسب این طفل اختلاف است ۲۵۶
- ۱۷۵- اگر زن نمی دانست به او مهر می رسد ۲۵۷
- ۱۷۶- زن دو عده نگه می دارد ۲۵۸
- ۱۷۷- به قولی عده ها تداخل می کنند ۲۵۹
- ۱۷۸- وکیل در عده عقد کند ۲۶۰
- ۱۷۹- اگر فضولی در عده عقد کرد ۲۶۱

مسأله سوم

- ۱۸۰- زنا با زن بدون شوهر موجب حرمت نیست ۲۶۲
- ۱۸۱- اگر توبه کرد می‌تواند با او ازدواج کند ۲۶۳
- ۱۸۲- روایات مسأله ۲۶۴
- ۱۸۳- زانیه برای دیگری حرام نیست ۲۶۶
- ۱۸۴- تزویج فاسق مکروه است ۲۶۸
- ۱۸۵- منظم از آیه لاینکح الزانیه الا الزانی نهی نیست ۲۶۹
- ۱۸۶- تفسیر آیه مزبور ۲۷۰
- ۱۸۷- برخی گفته‌اند این آیه نسخ شده است ۲۷۲
- ۱۸۸- زن اگر مشهور به زانیه بود ۲۷۳
- ۱۸۹- زن اگر زنا دهد بر شوهرش حرام نمی‌شود ۲۷۵
- ۱۹۰- مرد اگر قبل از عروسی زنا کند ۲۷۶
- ۱۹۱- زن قبل از عروسی زنا دهد ۲۷۷
- ۱۹۲- زنا با زن شوهردار و در عده رجعی ۲۷۸
- ۱۹۳- زنای مزبور موجب حرمت ابدی است ۲۷۹
- ۱۹۴- دانسته یا ندانسته دایم یا موقت فرقی ندارد ۲۸۰
- ۱۹۵- اگر مرد از شوهردار بودن زن بی‌اطلاع بود ۲۸۰
- ۱۹۶- زنا در عده باین و شبهه موجب حرمت نیست ۲۸۱

مسأله چهارم

- ۱۹۷- لواط حرام می‌کند ۲۸۲
- ۱۹۸- روایات مسأله ۲۸۳
- ۱۹۹- لواط با زنده موجب حرمت است ۲۸۳
- ۲۰۰- میان پسر و مرد فرقی نیست ۲۸۴
- ۲۰۱- بستگان رضاعی نیز حرام است ۲۸۵
- ۲۰۲- لواط خنثای مشکل ۲۸۵

- ۲۰۳- افراد مزبور بر مفعول حرام نیست ۲۸۶
- ۲۰۴- لواط ازدواج قبلی را حرام نمی‌کند ۲۸۷
- ۲۰۵- بستگان دیگر مفعول بر فاعل حرام نیست ۲۸۸

مسأله پنجم

- ۲۰۶- ازدواج در حال احرام حرام است ۲۹۰
- ۲۰۷- اگر نمی‌دانست نیز حرام و باطل است ۲۹۱
- ۲۰۸- احرام چه صحیح و چه باطل باشد عقد در آن حال باطل است ۲۹۴
- ۲۰۹- اگر زن در احرام بود ۲۹۵
- ۲۱۰- محرم چه مرد و چه زن بود حکم یکی است ۲۹۷
- ۲۱۱- در ازدواج در عداوت و زن شوهردار فرقی نیست اقدام از سوی زن یا مرد باشد ۲۹۷

مسأله ششم

- ۲۱۲- زن شوهردار برای جاری حلال نیست ۲۹۸

فهرست عمومی

- ۲۱۳- اسامی مقدس ۲۹۹
- ۲۱۴- آیات کریمه ۳۰۰
- ۲۱۵- روایات وارده ۳۰۲
- ۲۱۶- اعلام ۳۰۹
- ۲۱۷- شرح مختصری بر اعلام ۳۱۶
- ۲۱۸- منابع ۳۷۳
- ۲۱۹- شرح مختصری بر منابع ۳۷۷
- ۲۲۰- مواد قانونی ۴۰۷
- ۲۲۱- کتاب‌هایی که استفاده شده است ۴۰۸